

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100337

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-06-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Потьомкіна Нанулі Зурабівна

2. Potomkina Nanuli Z.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 231

Назва наукової спеціальності: Соціальна робота

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 02-06-2023

Спеціальність за освітою: 8.01010601 Соціальна педагогіка

Місце роботи здобувача: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61057, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.899.015

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 02125591

Місцезнаходження: провулок Руставелі, буд. 7, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 02125591

Місцезнаходження: провулок Руставелі, буд. 7, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.25.05, 14.43.43

Тема дисертації:

1. Соціально-педагогічна профілактика Інтернет-залежності старшокласників
2. Socio-pedagogical prevention of high school students' Internet-addiction

Реферат:

1. Дисертаційна праця присвячена вирішенню проблеми Інтернет-залежності старшокласників та теоретичному обґрунтуванню її соціально-педагогічної профілактики. Актуальність теми дослідження зумовлена становленням інформаційної цивілізації, в якій глобалізація та діджиталізація культури людства надали безмежні можливості та створили унікальні умови для проникнення людини в кіберреальність за допомогою різноманітних Інтернет-технологій. Подібні соціокультурні обставини зумовили виникнення кіберсоціалізації (загалом, соціалізація у віртуальному просторі), стихійна складова якої домінує в процесі соціального розвитку нової генерації (представники „кіберпокоління”), які мають реалізувати глобально-віртуальну культуру майбутнього, не втрачаючи при цьому власної людяності та соціальності реального

світу. З'ясовано, що віртуальним соціальним мережам, доступ до яких надає Інтернет, притаманні якісні, сприятливі для соціального розвитку, властивості (доступність, мобільність, інтерактивність комунікації без часово-просторових обмежень тощо), які забезпечують сучасних старшокласників не тільки позитивним потенціалом для реалізації в кіберпросторі власних вікових соціальних потреб та потягів (створення кіберспільнот за інтересами, оперативний обмін медіаконтентом з великою кількістю людей, зменшення соціального аскетизму тощо), а й прихованими загрозами для їх соціальності (звуження кола інтересів, заміщення реального світу віртуальним, „безцензурна трансляція подій власного життя, викривлена репрезентація реального соціального „Я” багатоманітними віртуальними ролями, розвиток різних видів Інтернет-залежності), що у свою чергу підкреслює актуальність та необхідність інноваційного вдосконалення соціально-виховного впливу на них. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше обґрунтовано та визначено поняття „системи соціально-педагогічної профілактики в ЗЗСО схильності старшокласників до залежності від віртуальних соціальних мереж як ієрархічної цілісності взаємопов'язаних компонентів (суб'єкт-об'єктного, концептуально-цільового, середовищного, змістовно-технологічного, результативного) соціально-педагогічної діяльності та співзалежних етапів її реалізації (педагогізація зовнішнього та внутрішнього (реального та віртуального) середовищ ЗЗСО для підвищення ефективності соціально-педагогічної профілактики схильності старшокласників до залежності від віртуальних соціальних мереж, стимулювання самопрофілактики та соціальне загартування відсутності означеної схильності старшокласників у зовнішньому шкільному середовищі) для усунення або зменшення показників надмірного прагнення шкільної юні до віртуальної самореалізації в суспільних кіберструктурах за критеріями: когнітивний (помилкові знання щодо загроз взаємовідносин у кіберструктурах для соціального розвитку; викривлені знання щодо наслідків репрезентації у віртуальних соціальних мережах „Я-віртуального” відмінного від „Я-реального”), мотиваційно-ціннісний (відсутність позитивного ставлення до „Я-реального” та вмотивованість лише на віртуальну самореалізацію; стійкий інтерес до деструктивної кібердіяльності в соціальних мережах), емоційно-вольовий (страх невдачі реальних взаємовідносин та позитивні емоції від прагнення до деструктивної кібердіяльності „Я-віртуального” у віртуальних мережах; недостатність вольових зусиль для самостійного виходу з них), поведінковий (більшість вільного часу проводиться у віртуальних мережах; відсутність ефективних навичок самореалізації в реальному соціальному середовищі). Також: удосконалено зміст понять „Інтернет-залежність школярів”, „віртуальна соціальна мережа (VSM)”, „залежність старшокласників від віртуальних соціальних мереж”; через призму соціально-виховної парадигми систематизовано й узагальнено найефективніші напрями профілактики залежності юні від VSM у світі; розширено теоретичні уявлення про критерії та показники схильності старшокласників до залежності від VSM; розроблено відповідну програму соціально-педагогічної профілактики в ЗЗСО; подальшого розвитку набули методи, засоби і форми соціально-педагогічної профілактики Інтернет-залежності школярів у ЗЗСО.

2. The dissertation is devoted to solving the problem of Internet addiction of high school students and the theoretical justification of its socio-pedagogical prevention. The urgency of the research topic is due to the formation of information civilization, in which the globalization and digitalization of human culture have provided endless opportunities and created unique conditions for human penetration into cyber reality through a variety of Internet technologies. Such socio-cultural circumstances have led to the emergence of cybersocialization (in general, socialization in cyberspace), a natural component of which dominates the social development of the new generation (representatives of cybergeneration), which must implement global virtual culture of the future, but without losing their humanity and the sociality of the real world. It was found that virtual social networks, access to which is provided by the Internet, have high-quality, socially favorable properties (accessibility, mobility, interactivity of communication without time and space constraints, etc.), which provide modern high school students not only positive potential for realization in cyberspace of their own age-old social needs and inclinations (creation of cyber communities by interests, operative exchange of media content with a large number of people, reduction of social asceticism, etc.), but also hidden threats to their sociality (narrowing of interests translation of events of one's own life, distorted representation of the real social „I” by various virtual roles, development of

various types of Internet addiction), which, in turn, emphasizes the relevance and need for innovative improvement of social and educational impact on them. The scientific novelty of the study is that for the first time substantiated and defined the concept of „system of socio-pedagogical prevention in general secondary education institution (GSEI) on the propensity of high school students to depend on virtual social networks as a hierarchical integrity of interconnected components (subject-object, conceptual-target, environmental, content-technological, effective) and interdependent content stages of social and educational impact, aimed at preventing excessive desire of schoolchildren to immerse themselves in social cyberstructures through the organization and coordination of internal and external (real and virtual) school environments for educational prevention of information and knowledge vacuum regarding the threats of cyber relationships, prevention of involvement in virtual communication by strengthening the real meaning of life orientations to construct „I-virtual, similar to „I-real, promoting self-prevention to increase motivation for productive activity and self-realization in real and virtual social environments in order to show a positive „I-real and „I-virtual and maintain a harmonious „I-social with its further social hardening. Also the content of the concepts „Internet addiction of schoolchildren, „virtual social network, „dependence of high school students on virtual social networks has been improved; through the prism of the social-educational paradigm the most effective directions of prevention of dependence of youth on virtual social networks in the world are systematized and generalized; the theoretical ideas about criteria and indicators of tendency of senior pupils to dependence on virtual social networks are expanded; the corresponding program of social and pedagogical prevention in GSEI is developed; methods, means and forms of social and pedagogical prevention in GSEI of Internet dependence of schoolers have got the further development.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рижанова Алла Олександрівна

2. Ryzhanova Alla Olesandrivna

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Асеева Юлія Олександрівна

2. Asieieva Yuliia O.

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Караман Олена Леонідівна

2. Karaman Olena Leonidivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Прокопенко Альона Олександрівна

2. Prokopenko Alyona Oleksandrivna

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дмитренко Катерина Анатоліївна

2. Dmytrenko Kateryna A.

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Харківська Алла Анатоліївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Харківська Алла Анатоліївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.